

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: VN/6348/2020

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto päästömanipulaatioista Suomessa arviomuistiosta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa ajoneuvojen päästömanipulaatiosta Suomessa arviomuistiosta. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu arviomuistiosta seuraavaa.

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriön hankkeessa on muun ohella tarkoitus selvittää mahdollisuudet tehostaa ajoneuvojen päästömanipulaatioiden valvontaa ja sanktiointia. Arvioinnin perusteella toteutetaan tarvittaessa lainsäädäntömuutoksia, jotka tukevat tavoitetta vähentää liikenteen päästöjä. Osana hankkeen valmistelua on laadittu arviomuistio ajoneuvojen päästömanipulaatioista Suomessa. Arviomuistiossa käsitellään ajoneuvojen käyttäjien teettämien päästömanipulaatioiden nykytilaa sekä erilaisia vaihtoehtoisia sääntelytapoja ja niiden vaikutuksia.

Päästömanipulaatiolla tarkoitetaan tässä yhteydessä sellaista päästömanipulaatiota, jonka ajoneuvon käyttäjä tekee tai teettää ajoneuvon sen käyttöönoton jälkeen ilman muutuskatsastusta tai käyttämällä muita kuin hyväksytyjä komponentteja. Päästömanipulaatioilla on vaikutusta pääasiassa ajoneuvon lähipäästöjen määrään. Lähipäästöjä ovat etenkin typen oksidit ja hiukkas-
päästöt. Näillä on ihmisille haitallisia terveysvaikutuksia ja ne saattavat pahentaa tiettyjä sydän- ja hengitystiesairauksia. Lähipäästöistä aiheutuu Suomessa vuosittain useita satoja enneaikaisia kuolemantapauksia sekä vähintään kymmenien miljoonien eurojen taloudelliset menetykset lisääntyneen sairastamisen vuoksi.

Lausunto

Millaiseksi näette päästömanipulaatioiden suuruusluokan Suomessa

Sisäministeriöllä ei tietoa päästömanipulaatioiden yleisyydestä.

Mikä olisi ensisijainen keino, jolla päästömanipulaatioihin kannattaisi puuttua? Miksi?

Ensinnäkin päästömanipulointiin liittyvien tuotteiden markkinointi, myynti ja asentaminen tulisi olla kiellettyä. Samoin päästömanipuloidun ajoneuvon käyttäminen pitäisi olla selvästi kiellettyä. Katsastusta tulisi kehittää havaitse-

Lausunto

SM2037528

28.01.2021

00.02.04

SMDno-2020-2689

maan päästömanipulointi. On tarve kehittää myös teknisiä tienvarsitarkastuksia, mutta katsastuksen tulisi kuitenkin olla ensisijainen valvontatapa. Tulisi arvioida hallinnollisen maksun käyttöä päästömanipulointia markkinoiville, myyville ja asennuksia tekeville yrityksille, sekä manipuloituja ajoneuvoja käyttäville yrityksille.

Voidaan arvioida, että päästömanipulointia käytetään ammattiliikenteessä taloudellisen hyödyn tavoittelussa ja kilpailuedun saamiseen. Esimerkiksi raskaan liikenteen tavarankuljetuksessa saadut hyödyt ajoneuvoja kohden voivat olla merkittäviä ja saadun taloudellisen hyödyn arviointi on vaikeaa mahdollisen kiinnijäämisen yhteydessä.

Manipuloinnin säätäminen selvästi lainvastaiseksi ja kiinnijäämisriskin lisäämisellä on ennalta estävää vaikutusta. Tuntuvat yrityksiin kohdistuvat hallinnolliset seuraamukset voisivat samoin lisätä ennalta estävää vaikutusta etenkin silloin kuin päästömanipulointien tekeminen on yritystoimintaa ja manipuloitujen ajoneuvoja käytetään taloudellisen hyödyn tavoitteluun ja kilpailuedun saavuttamiseen.

Mikä olisi viimesijainen keino, jolla päästömanipulaatioihin kannattaisi puuttua? Miksi?

Vastaus: -

Tulisiko päästömanipulaatioiden valvonnan ja sanktioinnin tehostamisessa keskittyä ensisijaisesti raskaiden vai kevyiden ajoneuvojen päästömanipulaatioihin vai molempiin? Miksi?

Molempiin

Määrällisesti kevyitä ajoneuvoja on enemmän ja siten ne voivat aiheuttaa paljon paikallisia päästöjä. Raskaan liikenteen polttoaineen kulutus on taas huomattavasti suurempi ja siten päihdepäästöjä syntyy enemmän. Lisäksi raskaita ajoneuvoja käytetään ammattiliikenteessä ja päästömanipuloinnilla haetaan taloudellista hyötyä sekä kilpailuetua.

Tulisiko päästömanipulaatioiden valvonnan ja sanktioinnin tehostamisessa keskittyä ensisijaisesti manipulointien tekijöihin vai ajoneuvojen käyttäjiin? Miksi?

Molempiin.

Palveluiden tarjoaminen luo kysyntää ja siten lisää päästömanipulointia. Ajoneuvojen käyttäjät puolestaan tekevät päätökset, mitä muutoksia he autoihin sa tekevät tai teettävät. Tulisi huomioida myös ajoneuvoja hallitsevat yritykset, koska päästömanipuloinnilla tavoitellaan myös taloudellista hyötyä erityis-toiminnassa.

Muut näkemykset päästömanipulaatioista ja niiden sääntelystä Suomessa?

Jatkovalmistelussa tulee arvioida mahdollisuus pakkokeinolain (806/2011) säännösten soveltamiseen, jotta päästömanipulointeja voitaisiin tienvarsitarkastuksissa selvittää. Lisäksi tulisi arvioida myös tarvetta estää ajoneuvon käyttö, kun päästömanipulointi on todettu esimerkiksi säätämällä mahdollisuus poistaa rekisterikilvet. Lisäksi esimerkiksi toiseen maahan rekisteröidyn ajoneuvon käytön tulisi voisi estää ammattiliikenteessä siihen saakka, kunnes ajoneuvon haltija on maksanut tarvittavan vakuuden. Tämänkaltainen menettely on säädetty ylikuormamaksusta annetun lain (51/1982) 10 §:ssä. Vastaa-

Lausunto

SM2037528

28.01.2021

00.02.04

SMDno-2020-2689

van kaltainen vakuus ja mahdollisuus estää matka on säädetty merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 6 §:ssä öljypäästöön liittyen.

Poliisijohtaja

Stefan Gerkman

Poliisitarkastaja

Jari Pajunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 28.01.2021 klo 11:59. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Tiedoksi

Sisäministeri Maria Ohisalo
Valtiosihteeri Olli-Poika Parviainen
Eritysavustaja Sami Kerman
Kansliapäällikkö Kirsi Pimiä
Osastopäällikkö Kauko Aaltomaa